

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 171 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg (alm. del).

Spørgsmål 171

"Ministeren bedes oversende et notat som redegør for fordelene ved forslaget til direktiv om grundvandet som er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 24. juni 2005."

Svar

Grundvandsdirektivet fastsætter nærmere bestemmelser med henblik på at opfylde vandrammedirektivets artikel 17 vedr. strategier til forebyggelse og kontrol med forurening af grundvandet. I overensstemmelse med artikel 17 fastsætter grundvandsdirektivet kriterier for 1) vurdering af god kemisk tilstand for grundvandet samt for 2) at vende tendensen i forbindelse med en vedvarende og væsentlig stigende koncentration af forurenende stoffer. Foranstaltninger, der er et resultat af anvendelsen af disse kriterier, skal indgå i de indsatsprogrammer, som medlemslandene skal udarbejde i henhold til vandrammedirektivets artikel 11 for hvert vandområdedistrikt. Indsatsprogrammerne skal sikre at vandrammedirektivets miljømål for både overfladevand og grundvand opnås. Det nye grundvandsdirektiv skal således ses i sammenhæng med vandrammedirektivet og kan ikke betragtes isoleret, da det er en del af den samlede ramme for fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

De foreslåede kriterier for vurdering af god kemisk tilstand for grundvandet består i, at medlemsstaterne skal fastsætte og anvende tærskelværdier for forurenende stoffer, som er blevet identificeret som bidragende til at grundvandsforekomster er udsatte. Der er i den forbindelse fastsat en minimumsliste af stoffer, som medlemsstaterne som minimum skal tage i betragtning.

Disse kriterier gør det muligt at afpasse værdierne for de enkelte stoffer til de geografiske, klimatiske, jordbundsmæssige og andre forhold, der er med til at bestemme grundvandets indhold af forskellige stoffer i de forskellige områder af EU. Når man har valgt ikke at fastsætte EU-dækkende kvalitetsstandarder for de enkelte stoffer, skyldes det, at man ikke kan fastsætte miljømæssigt begrundede kvalitetsstandarder, da man ikke kender koncentrationen af de forskellige stoffer i grundvandet i de forskellige dele af EU, og da der er store forskelle fra nord til syd i de forhold, der er med til at bestemme grundvandets indhold af forskellige stoffer.

En kvalitetsstandard for f.eks. fosfor på 0,15 mg pr. liter i alle grundvandsforekomster i EU vil således medføre risiko for, at der i områder, der ligger under værdien, vil kunne fyldes op til værdien.

Samtidig vil en værdi på 0,15 mg/l i visse områder føre til algevækst i søer eller kystvande, fordi den er for høj, medens den andre steder igen er uden miljø- eller sundhedsmæssig betydning.

For nitrat, pesticider og biocider har man imidlertid valgt at fastsætte EU-dækkende kvalitetsstandarder, som medlemsstaterne skal anvende ved vurderingen af grundvandets kemiske tilstand. Begrundelsen for at man her har valgt EU-dækkende kvalitetsstandarder er, at man for disse stoffer allerede i gældende EU-lovgivning har EU-dækkende værdier. For pesticider og biocider er standarden på 0,1 mikrogram aktiv stof inklusiv metabolitter pr. liter samt sumværdien på 0,5 mikrogram pr. liter hentet fra pesticid-, biocid- og drikkevandsdirektivet. For nitrat er værdien 50 mg nitrat pr. liter hentet fra nitratdirektivet. I nitratdirektivet er de 50 mg pr. liter imidlertid ikke en kvalitetsstandard, men en EU-dækkende tærskelværdi. At gøre denne værdi til en kvalitetsstandard i grundvandsdirektivet ville således føre til en juridisk uklar situation.

Med det vedtagne kompromisforslag fra formandskabet er der opnået den nødvendige afklaring af sammenhængen mellem det nye grundvandsdirektiv og det eksisterende nitratdirektiv og vandrammedirektivet. Kvalitetsstandarden 50 mg nitrat pr. liter gælder således for alle grundvandsforekomster, men for aktiviteter, der falder ind under nitratdirektivets anvendelsesområde, skal programmer og foranstaltninger, der kræves i relation til de 50 mg pr. liter være i overensstemmelse med nitratdirektivet.

Samtidig præciseres det, at der skal fastsættes skrappe tærskelværdier, hvis kvalitetsstandarden på 50 mg pr. liter for en given grundvandsforekomst vurderes at kunne føre til, at miljømålsætningerne i vandrammedirektivet for tilhørende overfladevand ikke kan nås, eller til en væsentlig formindskelse af den økologiske eller kemiske kvalitet i sådant overfladevand. Dette gælder også for aktiviteter, der falder inden for nitratdirektivets anvendelsesområde.

Med hensyn til kriterier for identifikation af en væsentlig og vedvarende opadgående tendens til forurening og for fastlæggelse af udgangspunktet for at vende tendensen fastlægges i formandskabets kompromisforslag at udgangspunktet for at vende tendensen, når koncentrationen af et forurenende stof når 75% af kvalitetsstandarden eller tærskelværdien, med mindre et tidligere udgangspunkt er nødvendigt for at forhindre eller i det mindste begrænse så vidt som muligt enhver miljømæssig signifikant skadelig forandring i grundvandskvaliteten.

Herudover indeholder det nye grundvandsdirektiv regler, der ajourfører bestemmelserne i grundvandsdirektivet fra 1980 vedr. indsatsen med henblik på at forhindre eller begrænse tilførslen af en række forurenende stoffer til grundvandet. Grundvandsdirektivet fra 1980 ophæves i 2013, som følge af vandrammedirektivet.

De konkrete stoffer er i grundvandsdirektivet fra 1980 anført på to lister. I henhold til direktivet skal medlemsstaterne forhindre tilførsel til grundvandet af stoffer, der er nævnt i liste I, og begrænse tilførslen til grundvandet af stoffer der er nævnt i liste II. I forslaget til grundvandsdirektiv skal medlemslandene tilstræbe at forhindre tilledning til grundvandet af alle farlige stoffer.

Liste I i direktivet fra 1980 omfatter stoffer, som kan genfindes i vandrammedirektivets bilag 8 nr. 1-6. Vandrammedirektivet omfatter herudover i bilag 8, nr. 1-6, også hormonforstyrrende stoffer og bioakkumulerbare organiske giftstoffer. Der er altså sket en udvidelse af de stoffer, som medlemsstaterne skal iværksætte de skrappeste tiltag overfor.

Liste II i direktivet fra 1980 omfatter bl.a. en lang række metaller, hvor vi i dag ved, at nogle af disse er giftige. Direktivet fra 1980 stillede krav om, at medlemsstaterne skal begrænse tilførslen af disse stoffer til grundvandet. I det nye grundvandsdirektiv stilles der krav om, at medlemsstaterne skal tilstræbe at forhindre at de giftige metaller tilføres grundvandet - altså en skærpelse.

Indsatsen over for de forurenende stoffer, som udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet, skal i øvrigt i henhold til vandrammedirektivets artikel 16 reguleres af det kommende direktiv om prioriterede stoffer. Dette direktiv skal sikre en progressiv reduktion af udledninger af stoffer, der udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet og udfasning af udledninger af prioriterede farlige stoffer.